

**Efnahags- og
viðskiptaráðuneyti**

731. mál

Minnisblað

Viðtakandi: **Efnahags- og viðskiptanefnd**
Sendandi: **Efnahags- og viðskiptaráðuneytið**
Dagsetning: **17.04.2012**
Málsnúmer: **EVR12030101**
Bréfalykill: **12.1**

Efni: Frumvarp til breytinga á lögum um gjaldeyrismál nr. 87/1992

**Helstu atriði frumvarps til breytinga á lögum um gjaldeyrismál nr. 87/1992
- Minnispunktar til efnahags- og viðskiptanefndar -**

Þeim breytingum sem lagðar eru til í frumvarpinu má skipta í fimm flokka.

Í **fyrsta lagi** eru lagðar til breytingar til rýmkunar á ýmsum ákvæðum laganna. Sem dæmi má nefna að fjárhæðir vegna framfærslu erlends aðila erlendis eru hækkaðar en fjöldi beiðna vegna undanþágu frá því ákvæði hefur verið mikill og því ljóst að framfærsluheimildir í núgildandi lögum eru full lágar.

Þá eru heimildir til endurfjárfestinga rýmkaðar. Frestur til endurfjárfestinga í núgildandi lögum er lengdur úr tveimur vikum í sex mánuði en rökin fyrir rýmkuninni eru einkum þau að gefa aðilum, sem heimild hafa til endurfjárfestingar, lengri tíma til að ákveða hvort þeir nýti sér þá heimild en ekki síður að gefa þeim aðilum tækifæri á að safna saman endurfjárfestanlegum fjármunum í skilningi ákvæðisins í allt að sex mánuði áður en endurfjárfest er. Heimild til endurfjárfestingar samkvæmt lögum um gjaldeyrismál hefur eingöngu verið bundin við fjármuni sem losna við sölu eða uppgreiðslu eða sem falla til vegna arð- eða vaxtagreiðslna af fjármálagerningum sem aðili hefur fjárfest í fyrir 28. nóvember 2008. Í frumvarpinu er lagt til að heimild til endurfjárfestingar verði rýmkuð og að aðilum sem fjárfest hafa með erlendum gjaldeyri í fasteign sem staðsett er erlendis verði veitt heimild til að endurfjárfesta söluverðmæti eða tjónabætur af slíkri fasteign í annarri fasteign innan sex mánaða. Við rýmkun takmarkana um endurfjárfestingu þykir nú eðlilegt að láta sömu reglur gilda um fasteignir og um framseljanlega fjármálagerninga útgefna í erlendum gjaldeyri, enda sé í báðum tilvikum um að ræða eignir sem fjárfest var í fyrir 28. nóvember 2008. Jafnframt eru lagðar til breytingar sem veita heimild til endurfjárfestinga á verðmæti sem til fellur vegna sölu eða greiðslu tjónabóta vegna vélknúins ökutækis sem staðsett er erlendis.

Í frumvarpinu er jafnframt lag til að losað verði um takmarkanir innlendar aðila til að taka lán hjá erlendum aðilum. Í ljósi þess að innlendum aðilum hefur frá hruni reynst erfitt að sækja sér fjármögnun á erlenda lánsfjármarkaði er talið mikilvægt að opna leið fyrir þá innlendu aðila, sem geta fengið lán hjá erlendum aðilum, til að taka slík lán. Ekki er lagt til að neinar fjárhæðartakmarkanir verði á heimild innlendra aðila til að taka lán hjá erlendum aðilum enda fela slíkar lántökur í sér innflæði á erlendum gjaldeyri, en þó er gert að skilyrði að slíkar lántökur séu til a.m.k. tveggja ára.

Þá er í frumvarpinu að finna aukna heimildir til gjaldeyrisviðskipta í tengslum við atvinnustarfsemi. Er lagt til að innlendum aðilum verði heimilt að kaupa erlendan gjaldeyri hjá fjármálafyrirtæki hér á landi vegna fjármagnshreyfinga á milli landa vegna fjárfestinga í peningakröfum í erlendum gjaldeyri og öðrum sambærilegum kröfuréttindum, vegna fasteignaviðskipta erlendis í tengslum við búferlaflutninga aðila og vegna fjármagnshreyfinga vegna fjárfestinga í öðrum eignum í erlendum gjaldeyri, þ.m.t. hrávöru, farartækjum og vinnuvélum. Núgildandi lög gera ráð fyrir að einungis fjármagnshreyfingin sé heimil, sem leiðir til þess að aðilar sem uppfylla skilyrði greinar 13. gr. f. hafa þurft að eiga erlendan gjaldeyri til þess að geta nýtt sér þær undanþágur sem þar er kveðið á um.

Þá verður innlendum aðilum heimilt að kaupa farartæki til eigin nota innan lands. Er heimildin takmörkuð við eitt farartæki á almanaksári fyrir allt að 10 m.kr. Til að koma í veg fyrir misnotkun eru viðskiptin jafnframt háð staðfestingu Seðlabankans.

Í öðru lagi er lagt til að Seðlabankinn fái heimild til þess að setja reglur um undanþágur frá ákveðnum takmörkunum laganna. Þannig verði Seðlabankanum mögulegt að losa um ákveðnar takmarkanir eins og aðstæður leyfa hverju sinni, en einnig að bregðast við með skjóttum hætti komi í ljós að þær undanþágur opni á sniðgöngumöguleika eða misnotkun.

Í þriðja lagi er lagt til að eftirlit með gjaldeyrisviðskiptum vegna greiðslna vaxta, verðbóta, arðs og sammingsbundinna afborgana verði hert á þá leið að gjaldeyrisviðskipti og fjármagnshreyfingar milli landa vegna slíkra greiðslna verði að hafa hlotið staðfestingu Seðlabanka Íslands áður en þær eru framkvæmdar. Ljóst er að tilkynningum til Seðlabanka Íslands vegna gjaldeyrisviðskipta og fjármagnshreyfinga í erlendum gjaldeyri vegna vaxta- og arðgreiðslna hefur verið ábótavant, þrátt fyrir tilmæli þar um. Þá hafa ákveðnir möguleikar verið til misnotkunar og sniðgöngu sem mikilvægt er að stemma stigu við. Þykir því nauðsynlegt að skilyrða slík viðskipti við staðfestingu Seðlabanka Íslands.

Í fjórða lagi er almenn heimild Seðlabankans til upplýsingaöflunar í þágu eftirlits rýmkuð til samræmis við heimild bankans til að afla upplýsinga í þágu rannsókna. Mikilvægt er að heimildir Seðlabankans vegna lögbundins eftirlits bankans með lögnum verði ekki eingöngu bundnar við upplýsingar er lúta að gjaldeyrisviðskiptum. Mikilvægt er fyrir Seðlabankann að geta óskað eftir annars konar upplýsingum til að bankanum sé unnt að framkvæma hið lögbundna eftirlit með fullnægjandi hætti. Með breytingunni verða heimildir Seðlabankans til öflunar upplýsinga vegna eftirlits þær sömu og að því er varða rannsóknir vegna meintra brota á ákvæðum laganna.

Í fimmta lagi er í frumvarpinu að finna breytingar er varða sektarákvæði laganna en lagt er til að fjárhæðarmörk vegna stjórnvaldssekta sem Seðlabanka Íslands er heimilt að leggja á vegna brota á ákvæðum laganna eða reglum settum á grundvelli þeirra verði hækkuð. Felur það í sér að hámarkssektir á einstaklinga hækka úr 20 m.kr. í 65 m.kr. og á fyrirtæki úr 75 m.kr. í 250 m.kr. Reynsla við rannsókn brota á lögum um gjaldeyrisviðskiptum hefur leitt í ljós að fjárhæðir eru oft á tíðum það háar, með tilliti til sektarheimilda laga um gjaldeyrisviðskiptum, að Seðlabankinn á ekki annan kost en að skilgreina brot sem meiri háttar og kæra þau til lögreglu jafnvel þó að þau séu í eðli sínu ekki meiri háttar brot. Slík staða vinnur gegn þeim tilgangi laganna að meiri háttar brot fari til lögreglu en Seðlabankinn ljúki minni háttar málum með beitingu stjórnvaldssekta. Slík staða leiðir einnig til þess að málafjöldi og álag hjá sérstökum saksóknara verður meira en eðlilegt er með tilliti til brotanna. Hækkun sektarheimilda leiðir því til þess að fleiri málum vegna brota á lögnum verður lokið með álagningu

stjórnvaldssekta.

Þá er Seðlabankanum einnig fengin heimild til að beita stjórnvaldssektum í þeim tilfellum sem brotið er gegn skilyrðum sem sett eru fyrir veitingu undanþágu frá takmörkunum laganna.